

Sammanställning av enkät 2020 - en del i en kontinuerlig översiktsplanering

Översiktsplanen är inte juridiskt bindande. Istället får Översiktsplanen sin tyngd utifrån sin förankring. En väl förankrad översiktsplan skapar det hållbara samhälle som den syftar till att göra. En väl förankrad översiktsplan är integrerad i kommunens processer och bidrar till att översiktsplaneringen pågår kontinuerligt.

En del i den kontinuerliga översiktsplaneringen är att följa upp och utvärdera hur väl översiktsplanen fungerar som vägledning i kommunens beslutsfattande. Som en del i uppföljningsarbetet skickades en enkät ut till kommunala förvaltningar och bolag samt till ledamöter i Programnämnd samhällsbyggnad och Byggnadsnämnden. I det här dokumentet följer en sammanställning av resultatet av enkäten som skickades ut till ledamöter i Programnämnd samhällsbyggnad och Byggnadsnämnden.

Frågorna ställdes i syfte att följa upp främst användbarhet. På vissa frågor kunde man välja olika alternativ medan det på andra endast gick att välja ett svarsalternativ. Till vissa frågor kunde man utveckla sitt svar med fritext vilka också redovisas i det här dokumentet.

Metod

Enkäten skickades till ledamöter i Programnämnd samhällsbyggnad och Byggnadsnämnden. Enkäten gick som ett informationsärende till båda nämnderna där upplägget och syftet presenterades. Spridningen skedde sedan med hjälp av nämndsekreterarna för respektive nämnd.

2020-08-03

Sammanställning av enkät 2020

1. Jag är ledamot/ersättare i:

● Programnämnd Samhällsbygg...	7
● Byggnadsnämnden	8
● Annat	0

Samtliga ledamöter i Programnämnd samhällsbyggnad samt Byggnadsnämnden uppmanades att besvara enkäten. Såväl Programnämnd samhällsbyggnad som Byggnadsnämnden består av 15 ledamöter och nio ersättare vilket totalt blir 48 personer. Totalt kom 15 svar in vilket ger en svarsfrekvens på ca 31 % vilket bedöms vara lågt.

Utifrån översiktsplanens betydelse i samhällsbyggnadsprocessen samt den spridning av enkäten som gjorts så fanns potential för en högre svarsfrekvens. Möjligen kan det behövas en kunskapshöjande insats för att höja engagemanget kring frågor som rör översiktsplanen.

SLUTSATS

En enkät av det här slaget måste fortsatt vara frivillig att besvara men till nästa tillfälle enkäten ska skickas ut vore det bra att tydliggöra syftet med den ytterligare för att få fler svar och därmed en mer sanningsenlig bild av kunskapsläget.

2020-08-03

2. Hur väl känner du till översiktsplanen? Spontan svar.

● Mycket väl	6
● Väl	9
● Dåligt	0
● Annat	1

Kommentarer

Inte så väl som jag skulle vilja

De flesta bedömer att de känner till översiktsplanen väl eller mycket väl.

Frågan ställdes öppen till sin karaktär och med uppmaningen om att det skulle vara ett spontant svar. Detta i förhoppning om att få en bild av hur den generella självuppfattningen är om den egna kunskapsnivån. En valde att komplettera sitt svar då det fanns en möjlighet till fritext. Kommentaren antyder att viljan att öka sina kunskaper finns.

SLUTSATS

Den generella känslan är att man känner till översiktsplanen väl.

2020-08-03

3. I enighet med PBL kap 1 §1 syftar översiktsplanen till att med hänsyn till den enskilda människans frihet, främja en samhällsutveckling med jämlika och goda sociala levnadsförhållanden och en god och långsiktigt hållbar livsmiljö för människorna i dagens samhälle och för kommande generationer. Hur väl uppfyller vår översiktsplan syftet?

● Mycket väl	4
● Väl	11
● Dåligt	0
● Vet inte, kan inte översiktspla...	0
● Annat	0

Samtliga bedömer att översiktsplanen uppfyller syftet i PBL väl eller mycket väl. Majoriteten har svarat väl framför mycket väl. Det kan bero på att den svarande inte kan bedöma frågan så specifikt att det går att gradera eller så finns det förbättringspotential i kommunens översiktsplan för att syftet i PBL ska vara mycket väl uppfyllt.

SLUTSATS

De svarande ger en tydlig bild av att de anser att översiktsplanen uppfyller syftet i PBL.

2020-08-03

4. Tycker du att utvecklingen av den fysiska miljön i Örebro kommun går i linje med översiktsplanens strategier och ställningstaganden?

● Mycket väl	2
● Väl	11
● Dåligt	0
● Vet inte, kan inte översiktspla...	1
● Annat	1

Kommentarer

Ambitionen är högre än vad medlen tillåter

Näst intill samtliga anser att utvecklingen av den fysiska miljön följer översiktsplanen väl och två har angett mycket väl.

Frågan ställdes i syfte att följa upp effekterna som översiktsplanen har skapat i den fysiska strukturen. Det är ett sätt att bedöma om planen fyller den funktion den ska vid beslut och prövningar. Om utvecklingen av den fysiska miljön leder till effekter som strider mot översiktsplanens ställningstaganden tyder det på att den inte följs i den utsträckning den ska. Detta kan bero på många faktorer men en kan vara brister i kunskapsnivå hos dem som tillämpar den eller att det finns brister i själva översiktsplanen.

SLUTSATS

Näst intill samtliga anser att utvecklingen av den fysiska miljön följer översiktsplanen.

2020-08-03

5. Hur väl tycker du att översiktsplanens utvecklingsstrategier förmedlar den önskade utvecklingen av den fysiska miljön i Örebro kommun?

● Mycket väl	3
● Väl	11
● Dåligt	0
● Vet inte, kan inte översiktspla...	1
● Annat	0

Översiktsplanens kapitel *Utvecklingsstrategi* är en komprimering av de mest betydelsefulla ställningstagandena. Här återfinns de principer som tillsammans skapar hållbar utveckling.

En majoritet bedömer att översiktsplanens utvecklingsstrategier förmedlar den önskade utvecklingen av kommunen väl eller mycket väl.

Det är positivt att en sådan klar majoritet bedömer att översiktsplanen förmedlar den önskade utvecklingen så väl. Det visar på att kommunen tillsammans arbetar mot samma mål och riktning.

SLUTSATS

Det framkommer inga oklarheter kring utvecklingsstrategierna vilket är mycket positivt.

2020-08-03

6. Översiktsplanen ska ange inriktningen för den långsiktiga utvecklingen av den fysiska miljön. Planen ska ge vägledning för beslut om hur mark- och vattenområden ska användas och hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras. Hur väl anser du att den gör det?

● Mycket väl	3
● Väl	11
● Dåligt	1
● Vet inte, kan inte översiktspla...	0
● Annat	1

Kommentarer

Måste kunna bygga mera på landsbygden även om det är åkermark hagmark för det finns olika klasser på åkermark. Även kunna bygga på strandnära lägen.

Majoriteten anser att översiktsplanen ger vägledning i sitt arbete med att göra avvägningar mellan olika intressen. En kommentar indikerar en önskan om en nyanserad utveckling på landsbygden och strandnära lägen.

SLUTSATS

I sin helhet fungerar översiktsplanen bra som vägledning vid beslut.

2020-08-03

7. I översiktsplanen görs avvägningar mellan allmänna intressen. I processen att ta fram en översiktsplan görs en lämplighetsbedömning för olika typer av markanvändning och geografiska områden för att slutligen landa i en viss markanvändning på en specifik plats. Lämplighetsbedömningen ska vara tydlig och inte för flexibel - man ska kunna förstå varför översiktsplanen har pekat ut en viss markanvändning framför en annan och vilka vägval och prioriteringar som gjorts. Anser du att det är tydligt varför översiktsplanen pekar ut en viss markanvändning framför en annan?

Kommentarer
Tydlig för vem, mig som politiker eller allmänhet och företagare?
Översiktligt ok men i bland kanske det behövs göra en del justeringar och snabba beslut
Mer flexibel med bygga på landsbygden

På frågan har en knapp majoritet svarat nej, vet inte eller annat. Här är det inte entydigt positiva svar utan svaren indikerar en viss osäkerhet kring lämplighetsprövningen.

En kommentar är ställd som en fråga om för vem valet av markanvändning ska vara tydlig. Översiktsplanens innehåll riktar sig till såväl kommunen, allmänheten och företagare. Alla som läser den ska förstå varför just den aktuella markanvändningen bedömts lämplig på platsen.

SLUTSATS

Resultatet pekar på behovet av tydligare motiveringar till varför en viss markanvändning har valts på en viss plats.

2020-08-03

8. Översiktsplanen ska utformas så att innebörden och konsekvenserna av den tydligt framgår. Anser du att översiktsplanen tydligt redovisar innebörden av planens konsekvenser?

● Ja	9
● Nej	5
● Annat	1

Majoriteten anser att översiktsplanen tydligt redovisar konsekvenserna av dess genomförande. Samtidigt bedömer många att den inte gör det eller har svarat ”annat”.

Det är positivt att majoriteten är positiva men resultatet indikerar ändå att det vore bra om konsekvenserna var tydligare. Det är av yttersta vikt att kommunens beslutsfattare kan tolka översiktsplanen så att beslut som fattas är väl grundade och att konsekvensen av de beslut som kan komma att fattas är tydligt redan i översiktsplanen.

9. (följdfråga) Om nej, hur skulle konsekvenserna av översiktsplanen tydligare kunna framgå?

Kommentarer
Man ska inte dra för snabb slutsatser om användningen av markerna kommunen växer.
Större ställningstagande till planetära gränser o globala målen
Borde vara lite mer flexibel
Både positiva och negativa ...kompromisser...konsekvenser bör anges bättre.

Kommentarerna är av olika karaktär. Ett medskick till kommande översiktsplan är att det vore bra om konsekvenserna kopplas till globala målen.

Någon vill ha mer flexibilitet. Graden av flexibilitet kan komma att omprövas till nästa översiktsplan.

SLUTSATS

Konsekvensbeskrivningarna kan behöva utvecklas i kommande översiktsplan.

2020-08-03

10. Tycker du att översiktsplanen ger tillräckligt stöd i samband med prioritering av uppdrag och uppdragsbeställningar?

● Mycket väl	0
● Väl	12
● Dåligt	1
● Vet ej	2
● Annat	0

Majoriteten av de svarande tycker att översiktsplanen ger stöd i samband med prioritering av uppdrag och uppdragsbeställningar. Ingen har svarat mycket väl vilket tyder på att det finns förbättringspotential.

SLUTSATS

Resultatet kan tolkas som att nämnderna är nöjda med beslutsunderlaget.

11. Hur ofta använder du översiktsplanen?

● Dagligen	0
● Veckovis	0
● Månadsvis	14
● Aldrig	0
● Annat	2

Kommentarer

Max månadsvis, ca varannan månad.

Vet ej, är ganska ny inom PN

Resultatet ger ett tydligt besked om att översiktsplanen används månadsvis.

2020-08-03

12. Genom vilken plattform använder du översiktsplanen i ditt beslutsfattande?

● Översiktsplanens hemsida	11
● Stadsbyggnads intranätskarta	5
● Annat	0

En majoritet använder översiktsplanens hemsida när de använder översiktsplanen vilket är mycket positivt då hela budskapet är paketerat på en och samma plattform.

13. Fungerar översiktsplanen bra som vägledning i ditt beslutsfattande?

● Mycket väl	2
● Väl	10
● Dåligt	1
● Vet inte, kan inte översiktspla...	2
● Annat	1

Kommentarer

Den är en integrerad del av beslutsunderlagen som presenteras

Svaren tyder på att majoriteten är nöjd med hur översiktsplanen fungerar som vägledning i sitt beslutsfattande. En har dock svarat dåligt men utan att kommentera anledningen till det.

2020-08-03

16. Saknar du något i översiktsplanen utifrån din roll som förtroendevald politiker?

Kommentarer
Var den odlingsbara marken finns, som bör bevaras och inte bebyggas.
Värdering av åkermark.

17. Tycker du att översiktsplanen är lätt att tolka och förstå?

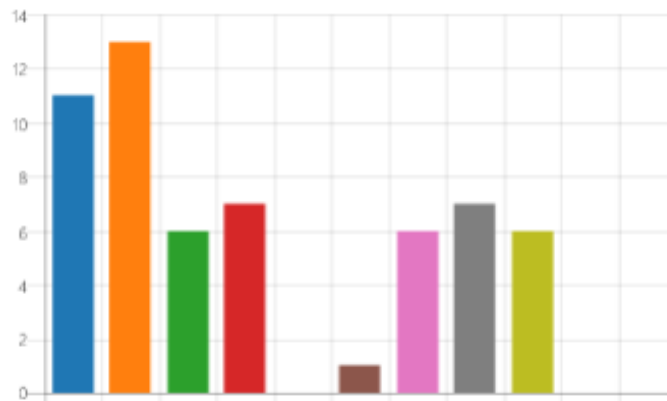
Genomsnittligt omdöme: 3.47

Samtliga svarade.

2020-08-03

18. Vilka funktioner i kartan använder du idag?

Utvecklingsstrategi	11
Markanvändning 2040	13
Ta hänsyn till	6
Tänder och släcker kartlager	7
Dela	0
Mätverktyg	1
Informationstext på ytor i kart...	6
Förklaring av kartlager i tecke...	7
Sökfunktionen	6
Inga funktioner alls	0
Annat	0

De flesta funktioner som finns tillgängliga används. Det som utmärker sig är funktionen att dela hemsidan inte används av någon. Mätverktyget används också i väldigt liten utsträckning. De funktioner som används i störst utsträckning är själva översiktsplanen alltså utvecklingsstrategin och markanvändningen.

19. Finns det funktioner i kartan som behöver utvecklas och i så fall vilka?**Kommentarer**

Har inte tänkt på det

20. Får du stöd av texterna när du klickar på en yta i kartan?

Genomsnittligt omdöme: 3.43

Det genomsnittliga omdömet indikerar att texterna kopplade till ytorna i kartan i de flesta fall ger stöd. Trots det signalerar omdömet att det finns stor förbättringspotential eftersom texterna borde ge bra stöd i samtliga fall.

SLUTSATS

Vid en reviderad översiktsplan bör texterna utvecklas och ge ännu bättre vägledning i varje enskild yta.

2020-08-03

19. Hur ofta använder du översiktsplanens textkapitel och ställningstaganden som stöd i ditt beslutsfattande? Med textkapitlen menar vi exempelvis utgångspunkter, utvecklingsstrategier och ämnesspecifika kapitel.

● Dagligen	0
● Veckovis	0
● Månadsvis	9
● Aldrig	4
● Annat	3

Kommentarer

Aldrig, men nu kommer jag göra det.

Svaren visar att textkapitlen av majoriteten används månadsvis. Samtidigt är det en stor andel som angett att de aldrig använder dem, eller svarat annat. Det kan riskera att ställningstaganden inte tas hänsyn till och därmed går förlorade. Eftersom de allmänna intressena redan vägts i översiktsplanen riskerar för många avsteg från den att föra kommunen i en riktning som inte är i enlighet med de hållbara strategier som översiktsplanen redovisar.

20. Får du stöd av textkapitlen i ditt arbete?

Genomsnittligt omdöme: 3.58

Resultatet i fråga 19 visar att textkapitlen används i relativt låg utsträckning. Det kan vara en av anledningarna till att omdömet i den här frågan blir något lågt. Eftersom det är i textkapitlen många av motiveringarna till den valda markanvändningen finns förklarar så är det bekymmersamt att omdömet inte är högre än 3.58 av 5.

21. Behöver något i textkapitlen förtydligas för att vara ett så bra stöd i arbetet som möjligt?

Svaren som kom in var antingen ”nej” eller ”vet inte”.

2020-08-03

22. (följfråga) Om ja, vad ska förtydligas?

En svarade ”vet ej”.

SLUTSATS

Medvetenheten kring översiktsplanens textkapitel behöver öka. Detta för att inte missa strategier eller ställningstaganden i kommande planeringsskeden.
Önskemål om ökat fokus på utveckling av landsbygden.

23. Känner du till något nytt planeringsunderlag som du tror kan påverka översiktsplanen? Det kan exempelvis vara nationella, regionala eller lokala program eller ny lagstiftning.

Kommentarer
Frågan om jordbruksmarken borde man titta på lite närmare. Värdet på jordbruksmarken har förnedrats markant under de senaste åren.....
Landsbygds programmet
Kommunens klimatstrategi...ev?
Ny lagstiftning

2020-08-03

24. Behöver översiktsplanen revideras för att ta hand om nya förutsättningar?

● Ja	7
● Nej	5
● Vet inte, kan inte översiktspla...	3
● Annat	1

Kommentarer

Inte ännu

Tre har angett att de inte kan bedöma frågan för att de inte kan översiktsplanen tillräckligt bra. Samtidigt har fler svarat att översiktsplanen behöver revideras med anledning av nya förutsättningar, vilket är fler än de som inte tycker det. De som svarat ja på frågan är fördelade på båda nämnderna.

25. (följfråga) Om ja, vilka nya förutsättningar har uppkommit sedan översiktsplanen antogs av Kommunfullmäktige 2018?**Kommentarer**

Hur jordbruksmark kan användas

Markanvändning utveckling av landsbygden

Klimatomställningen måste ske fortare. Samhällsberedskapen generellt måste ses över i covid 19s spår

Markanvändning

Nationella utsläppsmål 2040, tror jag.

Ny lagstiftning

Ett antal har lämnat kommentarer kring vilka de nya förutsättningarna är. En kompletterande genomgång ska göras i samband med kommande framtagande av planeringsstrategi, med start 2022.

SLUTSATS

Det blir en avvägning av hur mycket avvikelser översiktsplanen kan ha i förhållande till nya förutsättningar.

2020-08-03

26. Behövs nya underlag tas fram för att översiktsplanen ska vara aktuell?**Kommentarer**

Odlingsbar mark, bör komplettera med det.

Flera har svårt att bedöma frågan och endast 5 av 15 har svarat att inga nya underlag behöver tas fram.

27. (följfråga) Om ja, vilka nya underlag?**Kommentarer**

Utredning angående produktiv jordbruksmark

Värdering av åkermark.

Utredning kring jordbruksmarken

Bygga på landsbygden servis på landsbygden

Nya riktlinjer

SLUTSATS

En avvägning behöver göras kring vilka nya underlag som ska prioriteras att tas fram.

28. Ge gärna övriga synpunkter!**Kommentarer**

Översiktsplanen ska ju gälla i 25 år. Om vi inte håller oss till det är det ingen ide att ha någon plan. Det skulle bli rörigt och förvirrande om vi ändrade den efter tex rådande politiskt styre.

2020-08-03

Sammanfattning

Till nästa tillfälle då enkäten skickas ut kan spridningen av enkäten behöva utvecklas. Syftet och betydelsen av en hög svarsfrekvens kan behöva förtydligas för att resultatet ska bli så sanningsenligt som möjligt.

Översiktsplanens förankring

För att höja den generella kunskapsnivån och öka översiktsplanens förankring som styrdokument kan kommunikationsinsatser behövas inom båda nämnderna. Det är av stor betydelse att alla som fattar beslut inom samhällsbyggnad och hållbar utveckling känner till översiktsplanens huvudsakliga strategier och i vissa fall mer fördjupade delar så som specifika ställningstaganden. Det kan behöva tydliggöras hur översiktsplanen är ett kommungemensamt ansvar att förvalta för att nå hållbarhetsmål samt uppnå syftet i PBL.

En betydande del av översiktsplanen är dess textkapitel innehållande bland annat strategier och ställningstaganden. Enkäten har tydliggjort att medvetenheten kring textkapiteln behöver öka för att viktiga strategier eller ställningstaganden inte inkluderas i kommande planeringsskeden.

En lägesrapport som följer indikatorer över tid kommer att ge en kompletterad bild av den rumsliga utvecklingen.

Inspel till kommande översiktsplan

Enkäten fångar upp aspekter som kan behöva utvecklas till en ny översiktsplan, alternativt tillägg till översiktsplanen och kompletterande utrednings- och beslutsunderlag. Här samlas de återkommande aspekterna men fler lyftes i enkäten och redovisas i dokumentet.

- Hantering av jordbruksmark
- Utveckling av landsbygden
- Samhällsberedskapen generellt i samhället
- Åtgärder kopplade till att uppnå klimatrelaterade mål

Med anledning av det nya planeringsverktyg som implementerats i PBL, planeringsstrategi, så avser Örebro kommun att i den tydliggöra prioriteringar av de åtgärder som anges i gällande översiktsplan. Ett utvecklingsarbete av översiktsplanens process pågår. En slutsats från enkäten är att ledamöterna i de tillfrågade nämnderna dock generellt är nöjda med översiktsplanen som vägledande styrdokument.

Nya förutsättningar

Sedan översiktsplanen antogs har nytt planeringsunderlag tillkommit. Genom

2020-08-03

enkäten inkom ett antal inspel kring vilka nya förutsättningar som tillkommit. Det ger en tydlig bild av att det kan finnas underlag som påverkar översiktsplanen. En heltäckande genomgång kommer att göras i samband med att planeringsstrategin ska tas fram med start 2022. Det blir då en avvägning av hur mycket avvikelser översiktsplanen kan ha i förhållande till nya förutsättningar.